

ובחרת בחיים

גליון שבועי במשנת מרן
האור החיים הק' זיע"א

בס"ד, גליון קס"ז, פרשת ואתחנן תשפ"ב

שלחן שבת עם האור החיים

כוונת משה בתפלתו להיכנס לארץ היתה על כל בני ישראל

ואף שלא נזכר בפרוש שהתפלל משה על כל אותו הדור, רמז זאת משה במה שאמר שתפלתו היתה בעת ההיא 'לאמר', כלומר, שכונתו בתפלה זו היתה לומר גם דברים אחרים, מפני שכיון שעל ידי שתתבטל הגזרה ממנו, יוכל לבקש שתתבטל גם הגזרה שהיתה על כל הדור שלא יכנסו לארץ, מאחר והגזרה והשבועה על משה רבנו היתה בכלל הגזרה של כל אותו הדור, ואם תתבטל חלק מהגזרה ותתר חלק מהשבועה, ממילא תתבטל כל הגזרה ותתר כל השבועה, וכפי שלמדנו בגמרא (נדרים סו.) ש'נדר שהתיר מקצתו התיר כלו'.

הטעם שלא הזכיר משה בתפלתו גם את דור המדבר

והטעם שלא בקש משה רבנו בפירוש על כל הדור שיזכו לעבר את הירדן ולהיכנס לראות את ארץ ישראל, מפני שקשה יותר להתפלל לפני הקב"ה שיתיר את השבועה מעל כל דור המדבר שחטאו בחטא החמור של המרגלים, ולכן בקש משה רבנו רק על עצמו, אחר שהוא נקי וצדיק ולא חטא כלל בחטא המרגלים, וכוון בחכמה שאחרי שיתרצה השם להתיר את השבועה מעל משה רבנו, ממילא תותר השבועה אף מעל דור המדבר, כיון שכבר הותרה מקצת מן השבועה.

מידת צדקותו וחסידותו של משה רבנו עליו השלום

ראוי להתבונן במעלת צדקותו של משה רבנו העולה לנו מלימוד פרשה זו. שהרי משה רבנו לא היה בכלל חטא המרגלים, אלא שהגזרה שהיתה על המרגלים כללה גם אותו, אחר שלא תיקן חטא זה במי מריבה, וביותר, שהרי חטא המרגלים לא היה רק חטא של מרד כלפי הקב"ה, אלא גם כלפי משה עבדו, שבני ישראל התלוננו על משה רבנו מדוע העלה אותם ממצרים, ולא הניח להם להישאר במצרים. ואף על פי כן, משה רבנו לא שם לבו לכל זה, ומתוך חסידותו וצדקותו הגדולה, ודאגתו ואהבתו הרבה לעם ישראל, ביקש והתפלל לא רק על עצמו, אלא על כל אותו הדור, שיזכו להיכנס לארץ ישראל ולא תגזור עליהם מיתה במדבר.

וְאֶתְחַנֵּן אֵל ה' פֶּעַת הַיָּד הַיְמָנִית לְאֹמֵר. אֶעֱפְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַיָּד הַיְמָנִית הַזֹּאת וְהִלְכֵנּוּ. וְיִתְעַבֵּר ה' בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שְׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי רַב לָךְ אֵל תּוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בְּדַבְרֵי הַזֶּה (ג כג; כה-כו).

בפרשה זו אנו לומדים שמשה רבנו עמד בתפילה ותחינה לקב"ה, שיזכה להיכנס אל הארץ הקדושה. ואמנם לא רק על משה רבנו לבדו נגזרה הגזרה שלא יזכה להיכנס לארץ ישראל, אלא אף על כל דור המדבר, אחרי שחטאו בחטא החמור של המרגלים.

ואם כן יש כאן דבר פלא, שהרי בכל פעם שנגזרה גזרה על עם ישראל, משה רבנו לא נח ולא שקט, והתפלל והתחנן לפני הקב"ה שישלח לעם ישראל על חטאם ולא יענישם, עד כדי כך שאמר לקב"ה שאם תיגזר חלילה גזרת כליה על כלל ישראל, אזי 'מִחֲנִי נָא מִסַּפְרָךְ' (שמות לב, לב). ואלו כאן שנגזרה גזרה על כלל ישראל שימותו במדבר ולא יזכו להיכנס לארץ ישראל, לא התפלל משה בעד כל הדור, אלא אמר רק 'אֶעֱפְרָה נָא וְאֶרְאֶה' והתפלל על עצמו בלבד. ולא עוד, אלא שהוא אף בא בדברים קשים עם בני ישראל על כך שבגלל חטאם תפלתו לא נתקבלה.

תפלת משה לבטל הגזרה גם מכל הדור

ונראה לפרש, שכונת משה רבנו לומר לבני ישראל שתפלתו לא היתה רק על עצמו, לאחר שכבר עברו ארבעים שנה ומתו כל אותו הדור, אלא תפלתו היתה 'בְּפֶעַת הַיָּד הַיְמָנִית', באותו הזמן המזכר בפרשה הקודמת (דברים א כב-מו), שחטאו בני ישראל בחטא המרגלים, ונשבע הקב"ה שבני אותו הדור ימותו במדבר ולא יראו את הארץ, ואף משה רבנו נכלל באותה השבועה שלא יזכה לראות את הארץ, כפי שנאמר (שם א לה) 'אִם יִרְאֶה אִישׁ בְּאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הַדּוֹר הַזֶּה וְדָרְשׁוּ חַז"ל (תנחומא וישב פרשה ד) 'אִישׁ זֶה מֹשֶׁה, וכפי שאמר משה לבני ישראל 'גַּם בִּי הִתְאַנַּף ה' בְּגִלְלוֹכֶם' (שם א לו). 'בְּפֶעַת הַיָּד הַיְמָנִית תפלתו, על כל אותו הדור.

פושט רגל | פרק ב' ומסיים

יהיה לו כסף להשקיע.

ההזדמנות הזרימה לו כוחות ומרץ. הוא ניסה לגייס הון. לעניין משקיעים וידידים, אך לשווא. השבועות נמשכו באיטיות, ועדיין לא התרחש כל שינוי במצבו העגום.

אדהכי והכי אתא ובא יום ההילולא. ר' אלחנן נסע לציון. הוא זכה לסיים השנה את כל ספר האוה"ח, ועתה מיחיל הוא ומתחנן, מוריד שוב דמעותיו כמעייין המתגבר - פתח לנו שער, כי פנה יום.

השמש במרומי הר הזיתים עמדה כבר באמצע השמים, הגיעה שעת רצון ורחמים. תפילתו בקעה רקיעים. נאמן בעל המלאכה לתת שכר הפעולה ונאמנים הצדיקים להמליץ זכות על צאן מרעיתם. עדיין יש שהות ביום.

בדרכו חזרה מהציון התקשר אליו גיסו מאמריקה. ר' אלחנן ניסה לעניין אותו 'בעבר' בהשקעה בעסק, אבל זה כלל לא דיבר אליו. אבל עכשיו נגהה עליו לפתע רוח ממרומים. הוא הבטיח לו בו במקום ארבעים אלף דולר להקמת העסק מחדש.

ר' אלחנן הקים את החנות בכסף שקיבל, וברכת ה' עמדה לו הפעם מעל ומעבר למצופה. העסק משגשג והולך זה כמה שנים ומניב רווחים מצוינים. החובות מתגמדים והולכים והאור שנראה בקצה המנהרה רק הולך וגובר, הולך וזורח.

כאשר סיפר את הדברים לאותו משפיע, נענה הלה ואמר, שהתפעלותו אינה מכך שהסגולה עשתה פירות ("זה לא חידוש שהאוה"ח בעל מופת"), אלא מהעקביות הבלתי מתפשרת להמשיך בלימוד, למרות שעד הרגע האחרון שום דבר כמעט לא השתנה.

כאשר יהודים מחבבים את הצדיקים ודבריהם הקדושים; כאשר מאמינים הם בכוחם הגדול ולא מתבלבלים משום דבר - זו כנראה הסגולה הגדולה ביותר.

(מתוך הספר 'כלכלה יהודית')

תקציר מגליון קודם: אברך רך בשנים, צבר חוב של למעלה ממיליון שקלים, כבשנות העשרים לחייו כבר השיק לתפארה בית עסק מכובד ורב רושם הבנוי לתלפיות. אולם בניגוד לתחזיות, העסק לא זרם. הרווחים המועטים לא הצדיקו את ההשקעה הרבה, אבל ר' אלחנן כבר לא יכול היה לעצור. הוא פעל בכל להטוטיו לשמור על הקיים והשקיע עוד ועוד כספים, אך העגלה הלכה ושקעה. סופו של הסיפור העצוב, שר' אלחנן הוכרז כפושט רגל, כאשר חובותיו מטפסים, כאמור, לגובה בלתי נתפס של מיליון שקלים ויותר.

היה זה תקופה קצרה לפני יום ההילולא של האוה"ח הקדוש. ור' אלחנן שמע שיחה ממשפיע אחד על סגולה שהיתה מקובלת בשעתו בין אנשי ירושלים של מעלה, ואשר למתמיד בה מזבטחות ישועות גדולות. שעולים לציון ביום ההילולא ומקבלים ללמוד מדי שבת בשבתו את כל דברי האוה"ח על הפרשה, וכך מסיימים את הספר כולו עד יום ההילולא הבא. הרב הוסיף וסיפר מעשיות שונות שהתהלכו בירושלים על כוחה הגדול של סגולת הפלא שאינה חוזרת ריקם.

הוא חזר לביתו כשתקווה חדשה ממלאה את לבו, אבל גם עם משימה לא פשוטה: פעמים שהאוה"ח בא בארוכה ולא תמיד הדברים קלים וזורמים. אבל ר' אלחנן הסתער על העניין במלוא המרץ. אבל למעשה עדיין לא נושע ועדיין דשדש בתוך בוץ החובות, אבל המציאות לא ריפתה את ידיו. הוא המשיך ללמוד בקביעות וביגיעה, שומר בקפדנות ובאמונת תום על הקבלה החשובה.

בזכות הצדיק

ראש חודש ניסן הגיע. לאוזניו של ר' אלחנן התגלגלה שמועה מרעיושה. היהודי שפתח את העסק התואם לשלו - עזב במפתיע את הארץ. לא משנה מה היתה הסיבה, מה שחשוב, שלראשונה נוצר פתח של תקווה. כעת יוכל ר' אלחנן לפתוח את העסק מחדש, בתחום ובאזור שהוא מכיר ויודע, כמובן - רק אם

באור ההלכה

נידון הלכתי מרתק במשנת רבינו האור החיים

האם מברכים על הים כשרואים אותו על ידי משקפת

ובספר חשוקי חמד (מסכת בבא מציעא דף לג עמוד א) ציין לשו"ת בצל החכמה (ח"ב סימן טז ד) שהביא בשם ספר פתח הדביר (סימן רכד סק"י) שנשאל ברואה את המלך ע"י דורבין"ן [משקפת] אם חייב לברך ברכת שחלק מכבודו, ומסיק דכל שזכוכית הדורבין"ן חשוב ובהיר וגם ראות עינו ברורה היטב פשיטא דהוי כרואה בעיניו סמוך לו בלי הפסק זכוכית אפי' להעיד, ומכל שכן בראיית המלך שאין צריך להכיר היטב צלם דמות תבניתו. וכע"ז כתב ספר משיב נפש (ח"ב סימן רמד) ברואה מרחוק במשקפת מקום שנעשה בו נס לישראל, יש לו לברך.

ויעוין בספר נס להתנוסס (סימן נ) מש"כ שטייס יהודי העובר מעל בבל הרשעה, יברך 'בא"ה אמ"ה' שהחריב בבל הרשעה'.

ומפי השמועה אומרים ששאלו את מרן הגר"ש וואזנאר בעל שבט הלוי במה דקיימא לן "מי שרואה שש מאות אלף יהודים בארץ ישראל עליו לברך ברכת 'ברוך חכם הרזים'". אם יכולים לברך במסתכל דרך משקפת, ופסק שניתן לברך אם רואה ממרחק במשקפת, ולא גרע מקצר רואי הנעזר במשקפיים, וגם דעת הגר"נ קרליץ שיכול לברך.

אולם יש אומרים, שזהו דווקא אם המשקפת בנויה כתבנית זכוכית מגדלת. אולם אם היא פועלת בעזרת מראות אין לברך דרכה. והרבה משקפות המצויות כיום פועלות בעזרת מראות (ראה בספר שער העין פרק ב סעיף יא).

וְרָאָה בְּעֵינָיָהּ וְגו' (ג, כז). וברש"י 'וראה בעיניך' - בקשת ממני ואראה את הארץ הטובה אני מראה לך את כולה שנאמר (דברים לד, א) וַיִּרְאֶהוּ ה' אֶת פְּלֵ הָאָרֶץ.

שאלה מעניינת הגיעה לשולחן הפוסקים, הרואה את הים רק על ידי משקפת האם יברך עליה, או שמא אין מברכין אלא על ראייה מממש?

וציינו האחרונים למה שמצינו בחז"ל שאמרו וַיִּרְאֶהוּ עַד צַעַר' (דברים לד, ג) שהקב"ה הראה למשה רבינו, את אשתו לוט, ושמשון בן מנוח, ודוד במלכותו, ויהושע במלחמתו, ולכאורה צ"ב הרי משה רבינו לא לאכול מפרי א"י היה צריך, אלא ביקש לקיים מצוות התלויות בארץ, ואם כן מה הרויח מזה שהראו לו את הארץ, הרי בזה לא קיים את המצוות התלויות בארץ. ותירץ בטעמא דקרא שהרויח בראייה זו לברך את הברכות שמברכים על הראייה, כגון הרואה אשת לוט וכו', חזינן דעל ראייה ממרחק גם אפשר לברך.

אלא דיעוין באור החיים הק' שכתב דהשי"ת הכניס כח על טבעי במשה רבינו שיראה ממרחקים את כל הנ"ל, וז"ל 'יראהו ה' את כל הארץ' פירוש הפעיל ה' בו ראות מה שאין גבול בעיני לראות באחד מב' דרכים, או יאיר עיניו מאור זרוע לצדיק שהוא אור ששת ימי בראשית הגנוז לצדיקים, שאמרו רז"ל שבו יביט האדם מסוף העולם, או הקריב הארץ למול עיניו, והראה אותו לו לפניו, עכ"ל.

חידה שבועית:

מה הטעם שלא הזכיר משה רבינו בתפלתו, גם את דור המדבר?

פתרונות יש לשלוח עד יום רביעי הקרוב לכתובת מייל: p0774702681@gmail.com

או לפקס: 077-4702681

על מנת להשתתף בהגרלה: 1. יש לציין כתובת מדויקת וטלפון. 2. לציין בראש הדף עבור חידון אור החיים והפרשה. 3. התשובה צריכה להיות מתוך דברי האור החיים הק' המובאים במאמר שבריש הגליון.

בין שולחי התשובות תערך הגרלה על הספר 'באור החיים'. פרקי חיים ותולדות איש האלוקים, רבינו האור החיים' זי"ע. עם איורים, תמונות ומסמכים נדירים, השופכים אור על חיי רבינו ומאורעות התקופה.

דבקים בתורת ה'אור החיים'

ליקוט נפלא מתורתו של רבינו האור החיים' זי"ע. חידושים והנהגות להלכה קטעים מותאמים לענייניו של יום על פי סדר השנה. דברי הדרכה ומוסר מעשיות כוחי והלימות רבינו אור החיים. מצוות מותרות"ג במשנת רבינו מדור שבחי חיים.

מארים את הנשמה

מוקד הזמנות 1800-22-55-66

להשיג בתנאות הספרים המובחרות

שבחי חיים

שבחים שנאמרו ע"י צדיקי הדורות על רבינו אור החיים
ובמעלת לימוד מתוך ספר האור החיים הק'

רעים, ומקטרגין עליו, ומבזין אותו בביזיונות, ומשברין לבו, ועושין ממנו כל מיני ליצנות, פוערין פיהם לבלי חוק, עומדין עליו גלי גלים קליפות ערב רב, כמו שעשו להרב הקדוש רבנו חיים בן עטר, שביזה אותו איזה ארור: אתה רמאי וצבוע. וכן עד היום טפשים וחסרי הדעת של בני מדינתו מבזין אותו כך. והוא לפי שרב העולם שמשקעין בתאות עולם הזה, כל רעות שעושה בתאותו הסרוחה, רואה בצדיק, ובפֿרט לצדיק שפמעט משתגע פֿאהבת השי"ת ובנעם זיו שכֿינתו, מתגרה בו לומר עליו שהוא רמאות וצביעות, והוא מתקנא בו על שהוא נופל באהבה נפולה, והצדיק מקשר באור עליון אהבת השכינה ולכן מתקנא בו, והס"מ ימ"ש מעורר את אנשיו הרשעים שיקטרגו על הצדיק הזה".

(נתיב מצוותיך קומארנא, א, ט)

מעורר בכל אחד מישראל אהבה ויראה להקב"ה

"הלא כל דבריו כאש שלהבת שברוח הקדש נאמרו, וכל חבוריו הקדושים באש שחורה על גבי לבנה נחרטו, וקדשתם מסגלת לכל נפש מישראל, למצא בה דברי חפץ ולעורר אהבה ויראה לא-ל, ובכל מקהלות ישראל נוסעים לאורו הגדול, כי הוא לנו מעוז ומגדול".

(האדמו"ר רבי דוד חי אבוחצירא שליט"א בהסכמתו לספר "באור החיים")

לימוד ושינון בתורתו של האור החיים הק'

על מנת לעודד את הלימוד וההכנה בפירוש הקדוש יוצאין מכון 'לאור באור החיים' במיזם שבועי של מבחן שבועי נושא פרסים שיערך בעזרת ה' מידי מוצש"ק בשעה 22:00 בקו טלפון ייחודי מבית פון קליק.

או איך משתתפים:

מחייגים במוצ"ש לקו הטלפון: 09-3750181
מקיימים את קוד החידון: 12972 ומצטרפים לחידון.

המשתתף שיגלה את הבקיאות המרשימה ביותר יקבל ב"ה שי מיוחד.

שימו לב
למספר החדש

האור החיים במשנה תורה מלא מוסר ויראה
הרה"ק בעל הישועות משה' זצוק"ל הזכיר את דברי האור החיים הקדוש על הפסוק ואהבת עין שם, והוסיף ואמר, דברי האור החיים הקדוש במשנה תורה מלאים מוסר ויראת ה' החודרים עמוק לנבכי הלב.
(שיחות ומאמרי קודש)

הפלגות במידת אהבת ה' של רבנו

צדיקי הדורות גילו מאחורי הפרגוד, כי כל אותן צרות שבאו על ראש רבנו שמרום המעלה הפך להיות נרדף ומשפל, נמלט על נפשו ומסבך בחובות לא לו, לא היו כי אם מקנאת כחות הטמאה והסטרא אחרא, שלא יכלו להשלים עם מדרגותיו בקדש של אותו צדיק, וכפי שכותב אודותיו הרה"ק מקאמרנא זצ"ל בספרו נתיב מצוותיך.

'וכשהיצר וחילותיו רואה שהצדיק מעורר עיקר תשוקתו לאור עליון, תחילה בנערותו מפיל עליו מרה שחורה ועצבות, מרירות מות מעוני ודוחק, דלות ועניות וקרירות. וכשרואה שהצדיק משבר כל מלתעות און, ומלך עליון מאיר עליו, וכבר הוסר הזוהמה מנפשו, ואי אפשר לירד כל כך בתוך חשכת העצבות ולהרגיש ביסורי עולם הזה, כי אורו יתברך, ואור התורה מאיר עליו, מאור ונועם זיו השכינה, ולכן מעמיד עליו אנשים

על אף תעניותיו הרבות הבהיק פניו

רבנו האור החיים הק' בפרשת וַאֲתַחֲנֶנּוּ [פסוק ו, ו] וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה] מביא בתוך דבריו כי, 'זֶה תֵּאֲרָה גִבּוֹר מוֹרֵם מֵעַם וְזֶה פָּחוּ לְאַלְקִינוּ, שָׁעַם כִּי יִמְנַע מֵעֲצָמוֹ כֹּל מִטְעָמֵי הַחַיִּים לֹא יִפֹּל אֹרֶךְ פָּנָיו, כִּי מִנִּיעַת כֹּל הָאֲפָשָׁרִי אֵינֹו נֶחְשָׁב לוֹ לְצַעַר וְחֶסְרוֹן, אַחֲרֵי כֵּן כֹּל אוֹכֵל תִּתְעַב נִפְשׁוֹ וְכֹל נֵעַם מִרְגֶּשׁ לְנִבְזָה וְנִמְס', ואכן אגדות הרבה יעטיפו זהר חיי רבנו על אודות תהלוכותיו בקדש, שאם כי התמיד בתענית כל ימות החל הבהיק פניו כתאר מלאך ה'.

(יד אור החיים הקדוש עמ' נד)

חייגו: 073-2951871

האזנה לשיעורי הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

מחברים לחיים

תורמים סטים ורואים ישועה

לפרטים: 02-8043333